

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 429/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť

1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
2. maloletej [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED] zastúpených advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Alena Zadáková & spol. advokátska kancelária, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 15 C 2/2011 z 13. marca 2020 a takto

r o z h o d o l :

- Ústavnú sťažnosť 1. [REDACTED], 2. maloletej [REDACTED],
3. [REDACTED], 4. [REDACTED], 5. [REDACTED]
a 6. [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť 1. [redacted], [redacted], [redacted], 2. maloletej [redacted], [redacted], [redacted], 3. [redacted], [redacted], 4. [redacted], [redacted], 5. [redacted], [redacted], 6. [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 2/2011 z 13. marca 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu 2“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v právnej veci spoločnosti [redacted], [redacted] (ďalej len „žalobkyňa“), proti sťažovateľom [právnym nástupcom pôvodného žalovaného [redacted] zomrelého 8. júna 2011 (ďalej len „právny predchodca sťažovateľov“), pozn.] o zaplatenie sumy 19 916,35 € s príslušenstvom okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 2/2011 zo 14. augusta 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 19. septembra 2017, priznal sťažovateľom proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 2/2011 zo 16. januára 2018 vydaným súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie okresného súdu o sume náhrady trov konania“) rozhodol tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť sťažovateľom na účet ich právnej zástupkyne trovy (prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho) konania v sume 12 631,38 € v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia.

4. Žalobkyňa proti uzneseniu okresného súdu o výške náhrady trov konania podala riadne a včas sťažnosť – prostriedok procesnej obrany, ktorá bola uznesením okresného súdu sp. zn. 15 C 2/2011 zo 7. marca 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu 1“) ako nedôvodná zamietnutá.

5. Na základe ústavnej sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy žalobkyňou (sťažovateľkou) ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 54/2019 z 11. februára 2020 rozhodol tak, že jej (žalobkyne) základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu 1 porušené bolo, a preto ústavný súd toto uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Následne uznesením okresného súdu 2 bolo uznesenie okresného súdu o sume náhrady trov konania zmenené tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť sťažovateľom na účet ich právnej zástupkyne trovy konania v sume 7 260,42 € v lehote do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Uznesenie okresného súdu 2 bolo sťažovateľom, resp. ich právnej zástupkyňi, doručené 26. marca 2020.

7. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedli:

«... Porušovateľ napadnutým uznesením v bode 13. uvádza trovy konania nás ako žalovaných v 1. až 6. rade , ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 7 260,42 eur za spolu 13 právnych úkonov, pričom oproti uzneseniu o trovách konania zo dňa 16. 1. 2018 porušovateľ „vynechal“, resp. nepriznal nasledujúce úkony :

- *Podanie odporu z 15. 1. 2007*
- *Podanie odvolania vo veci samej zo dňa 14. 7. 2007*

- Podanie odvolania proti rozsudku v časti nepriznania trov konania zo dňa 20. 4. 2011

- Podanie odvolania proti rozsudku v časti nepriznania trov konania zo dňa 23. 12. 2013.

Nepriзнание týchto úkonov nie je konajúcim súdom žiadnym spôsobom odôvodnené, takže v tejto časti zostalo rozhodnutie nepreskúmateľné, arbitrárne a nezákonne.

Uvedené úkony právnej služby boli písomne vykonané a sú to základné úkony s odkazom na ust. § 13 a nasl. vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v občianskoprávnom konaní.

Navyše, tieto úkony právnej služby neboli protistranou v sťažnosti voči uzneseniu vyššej súdnej úradníčky zo dňa 16. 1. 2018 napadnuté, zostáva preto nepreskúmateľné, prečo práve tieto základné úkony právnej služby sťažovateľ nám ako úspešnej strane v spore nepriznal...

V bode 20. odôvodnenia sa porušovateľ stotožnil s názorom žalobcu, ktorý uviedol v sťažnosti proti priznaniu trov konania za zaplatenie súdneho poplatku a nepriznal nám náhradu za zaplatenie dvoch súdnych poplatkov v sume spolu 2 389,96 eur.

Pritom už v uznesení vyššej súdnej úradníčky nám nebola priznaná náhrada trov za „zaplatený“, súdny poplatok za odpor, nakoľko bolo preukázané, že tento poplatok žalovaným ani uhradený nebol .

Porušovateľ v napadnutom uznesení nám teda odpočítal aj sumu 1 194,- eur za nezaplatený súdny poplatok, ktorý nám vyššia súdna úradníčka z nároku na náhradu trov nepriznala a voči čomu sme ani nepodali sťažnosť.

Naopak, zostalo celkom nezodpovedané, prečo porušovateľ vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania titulom uhradeného súdneho poplatku nebral do úvahy našu argumentáciu , uvedenú v bode 2. tejto sťažnosti.

Pokiaľ tento nárok porušovateľ odôvodnil len tým, že zaplatenie súdneho poplatku bolo neúčelné, nakoľko sa jednalo o konanie oslobodené od platenia súdneho poplatku s tým, že pôvodne žalovaný [REDAKOVANÉ] mohol požiadať o ich vrátenie, potom okresný súd jednoznačne zasiahol do práva nás sťažovateľov na pokojné užívanie majetku.

Pokiaľ konajúci súd mal za to, že konanie je vecne oslobodené od platenia súdnych poplatkov mal postupovať podľa poslednej vety ust. § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. a teda rozhodnúť o vrátení súdneho poplatku aj bez návrhu...

Napadnuté uznesenie porušovateľa trpí vadou svojvoľnej interpretácie a aplikácie dotknutých ustanovení o trovách konania, jedná sa o arbitrárne rozhodnutie, ústavne nekonformné...»

8. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľov v 1., 2., 3., 4., 5., a 6., rade garantované podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru uznesením Okresného súdu Košice I pod sp. zn. 15C/2/2011 zo dňa 13. marca 2020 p o r u š e n é b o l i .

II. Uznesenie Okresného súdu Košice I pod sp. zn. 15C/2/2011-305 zo dňa 13. marca 2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

III. Sťažovateľom v 1. 2., 3., 4., 5., a 6., rade p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 194,- € (slovom: tisícstodeväťdesiatštyri eur), ktoré je Okresný súd Košice povinný zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

IV. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť sťažovateľom v 1. 2., 3., 4., 5., a 6., rade trovy konania v sume 1.350,86 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej vedený v..., IBAN...“

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ak

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

16. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

17. Ako z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovatelia namietajú porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok a základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa dodatkového protokolu uznesením okresného súdu 2.

18. Sťažovatelia porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, označených práv podľa ústavy, označeného práva podľa dohovoru a práva podľa dodatkového protokolu uznesením okresného súdu 2 odôvodnili v podstate dvoma námietkami.

19. Sťažovatelia prvou námietkou namietajú, že okresný súd pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania im nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pozostávajúce z odmeny advokáta a náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (ďalej len „režijný paušál“) za štyri úkony právnej služby a ich nepriznanie ani nijako neodôvodnil.

20. Ďalšia (druhá) námietka sťažovateľov súvisí so súdnym poplatkom zaplateným právnym predchodcom sťažovateľov za ním podané odvolanie (riadny opravný prostriedok) zo 17. júla 2007 proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 15 C 11/2007 z 5. júna 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v sume 1 194,98 €.

21. Uvedená námietka sťažovateľov spočíva v tvrdení, že v tu preskúmvanej veci bolo predmetom konania vydanie bezdôvodného obohatia, a nie (tak ako to okresný súd nesprávne ustálil, pozn.) náhrada škody spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (súdnym exekútorom) alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ktoré je v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) od platenia poplatku oslobodené. Podľa ich názoru preto právny predchodca sťažovateľov súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku okresného súdu bol povinný zaplatiť, a nie je nijaký dôvod na to, aby v rámci rozhodovania o sume náhrady trov konania sťažovateľom proti žalobkyni náhrada tohto opodstatnene zaplateného súdneho poplatku nebola priznaná. Sťažovatelia okresnému súdu tiež vytýkajú, že ak bol toho názoru, že v danej veci ide o konanie oslobodené od súdneho poplatku, mal rozhodnúť o jeho vrátení aj bez návrhu.

22. Z už uvedených dôvodov sťažovatelia považujú uznesenie okresného súdu 2 za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

23. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

24. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky

súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

25. Ústavný súd poukazuje aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu 2:

„... 7. Zo spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 15C/2/2011 vyplýva, že Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. 10. 2008 sp. zn. 2Co/265/2007, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zo dňa 20. 10. 2008 sp. zn. 15C/2/2011 zrušil a vec vrátil na nové konanie. Podľa právnych záverov vyslovených Najvyšším súdom SR, právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania nemôže byť považovaný za súkromnoprávny vzťah vzhľadom na povahu vznikajúceho vzťahu medzi oprávneným ako účastníkom exekučného konania a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Okresný súd Košice I preto rozsudkom zo dňa 10. 3.2011 č. k. 15C/2/2011-28 opätovne posúdil nárok žalobcu podľa ust. § 33 ods. 1 a nasl. Exekučného poriadku...“

13. Trovy konania žalovaných v 1. až 6. rade, ktorí boli v konaní úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) pozostávajú z trov právneho zastúpenia JUDr. Aleny Zadákovej, advokátky vo výške 7 260,42 Eur za:

- prevzatie zastupovania vrátane prvej porady s klientom dňa 10. 1. 2007 - 354,54 Eur + režijný paušál 5,91 Eur
- účasť na pojednávaní súdu dňa 9. 5. 2007 - 354,54 Eur + režijný paušál 5,91 Eur
- účasť na pojednávaní súdu dňa 5. 6. 2007 - 354,54 Eur + režijný paušál 5,91 Eur

- podanie vyjadrenia k dovolaniu dňa 28. 1. 2010 - 354,54 Eur + režijný paušál 7,21 Eur + 19 % DPH

- účasť na pojednávaní súdu dňa 8. 3. 2011 - 354,54 Eur + režijný paušál 7,41 Eur + 20 % DPH

- podanie vyjadrenia k odvolaniu proti rozsudku dňa 11. 5. 2011 - 354,54 Eur + režijný paušál 7,21 Eur + 20 % DPH

- podanie vyjadrenia vo veci samej dňa 13. 6. 2013 - 530,31 Eur + režijný paušál 7,81 Eur + 20 % DPH

- účasť na pojednávaní súdu dňa 25. 6. 2013 - 530,31 Eur + režijný paušál 7,81 Eur + 20 % DPH

- podanie vyjadrenia vo veci samej dňa 29. 10. 2013 - 530,31 Eur + režijný paušál 7,81 Eur + 20 % DPH

- účasť na pojednávaní súdu dňa 12. 11. 2013 - 265,16 Eur (1/4 základnej sadzby) + režijný paušál 7,81 Eur + 20 % DPH

- účasť na pojednávaní súdu dňa 19. 11. 2013 - 1 060,62 Eur + režijný paušál 7,81 Eur + 20 % DPH

- podanie vyjadrenia k odvolaniu proti rozsudku dňa 29. 1. 2014 - 1 060,62 Eur + režijný paušál 8,04 Eur + 20 % DPH

- podanie vyjadrenia k dovolaniu dňa 11. 4. 2016 - 1 060,62 Eur + režijný paušál 8,58 Eur + 20 % DPH

(podľa ust. § 10 ods. 1, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších právnych predpisov).

14. Trovy konania žalovaných v 1. až 6. rade predstavujú spolu sumu 7 260,42 Eur...

20. Konanie o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci vedené pod sp. zn. 15C/2/2011 bolo podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení oslobodené od platenia súdnych poplatkov. Žalovaný [REDAKOVANÉ] zaplatil súdne poplatky za odpor a za odvolanie spolu vo výške 2 389,96 Eur, ktoré nebol povinný platiť a podľa § 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. mohol požiadať o ich vrátenie.

21. Z uvedených dôvodov žalobca nemôže byť zaviazaný k náhrade zaplatených súdnych poplatkov za odpor a za odvolanie a v tejto časti súd sťažnosti žalobcu vyhovel.

22. Vzhľadom na uvedené dôvody a citované zákonné ustanovenia súd uznesenie vyššej súdnej úradníčky zmenil tak, že zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovaným v 1. až 6. rade spolu vo výške 7 260,42 Eur...“

26. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

27. V judikatúre ústavného súdu sa ustálil právny názor, podľa ktorého rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (napr. IV. ÚS 248/08).

28. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

29. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie uznesenia okresného súdu 2 obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, čo sa týka rozhodnutia o sume náhrady trov konania, a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z neho ani taká interpretácia a aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom okresného súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

30. Pokiaľ ide o prvú námietku sťažovateľov vznesenú v ich ústavnej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že z odôvodnenia uznesenia okresného súdu 2 je zrejmé, že sťažovateľom bola v rámci rozhodovania o sume náhrady trov konania priznaná náhrada trov právneho zastúpenia advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, pozostávajúca z odmeny advokáta a režijného paušálu spolu za 13 úkonov právnej služby. Okresný súd s poukazom na relevantné ustanovenia vyhlášky presne uviedol, v čom jednotlivé úkony právnej služby spočívali [prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie konajúcemu súdu, účasť na konaní (pojednávani) pred súdom] a akú sumu odmeny advokáta a režijného paušálu, prípadne zvýšenú aj o daň z pridanej hodnoty, za ten-ktorý úkon právnej služby sťažovateľom priznáva. Ústavný súd v nadväznosti na už uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že túto (prvú) námietku sťažovateľov odôvodňujúcu porušenie nimi označených základných a iných práv uznesením okresného súdu 2 pre absenciu odôvodnenia nepriznania náhrady trov právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby, čo sa síce v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch sťažovateľov mohlo negatívne dotknúť, z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať

jej rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietku proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Uplatňujúc východiská svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd zastáva preto názor, že v danom prípade nejde o pochybenie takej intenzity, na základe ktorého by mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti reálne dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Opačný prístup k posudzovaniu námietky sťažovateľov by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyústil do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov.

31. Sťažovatelia ďalšou (druhou) námietkou vytykajú vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu 2 pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania nepriznanie im náhrady právnym predchodcom sťažovateľov zaplateného súdneho poplatku za ním podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu v sume 1 194,98 €.

Podľa zistenia ústavného súdu žalobou žalobkyne uplatnený peňažný nárok bol v rámci základného (nachádzacieho) konania konajúcimi súdmi [viazanými v tejto veci právnym názorom vyjadreným v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 41/2009 z 25. marca 2010, pozn.]] právne posúdený ako nárok na náhradu škody podľa ustanovenia § 31 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov spôsobenej v súvislosti s výkonom činnosti [súdneho exekútora (právneho predchodcu sťažovateľov), pozn.] podľa tohto zákona, a nie ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý však žalobkyni právoplatne nebol priznaný z dôvodu jeho premlčania (pozri odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 123/2016 z 21. júna 2017). Ak bol žalobou žalobkyne uplatnený peňažný nárok konajúcimi súdmi na účely rozhodnutia o žalobe, t. j. vo veci samej, právoplatne právne posúdený ako nárok na náhradu škody spôsobenej v súvislosti s výkonom činnosti súdneho exekútora (orgánu verejnej moci) zakladajúci oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch, nie je podľa názoru ústavného súdu možné, aby na účely

rozhodovania o náhrade trov tohto konania a o jeho sume bol tento žalobou uplatnený peňažný nárok posúdený inak, t. j. ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatia. Napokon, od výroku rozhodnutia vo veci samej je závislý výrok o trovách konania, a nie naopak.

32. V zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok sa vráti, ak ho zaplatil ten, kto nebol povinný platiť alebo kto ho zaplatil na základe nesprávneho rozhodnutia súdu... O vrátení poplatku rozhodne i bez návrhu súd, ktorý bezdôvodne zaplatený poplatok prevzal.

33. Ústavný súd tu predovšetkým dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej *„vigilantibus iura scripta sunt“* t. j. *„práva patria len bdelym“* (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení vrátane využitia práva požiadať o vrátenie neopodstatnene zaplateného súdneho poplatku.

34. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti netvrdia a ani z odôvodnenia uznesenia okresného súdu 2 nevyplýva, že by sa bol právny predchodca sťažovateľov ako osoba znalá práva (súdny exekútor) proti vyrubeniu súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku okresného súdu dôsledkom nesprávneho právneho posúdenia žalobou uplatneného nároku akokoľvek bránil, prípadne, že by bol neskôr o vrátenie ním zaplateného súdneho poplatku žiadal. Podľa názoru ústavného súdu preto záver okresného súdu o nepriznaní nároku na náhradu tohto súdneho poplatku s poukazom na to, že právny predchodca sťažovateľov svoje právo žiadať o jeho vrátenie nevyužil, nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Tu ústavný súd už iba pre úplnosť veci dodáva, že aj keď v rámci odôvodnenia uznesenia okresného súdu 2 je uvedené, že *„Žalovaný [REDAKOVANÉ] zaplatil súdne poplatky za odpor a za odvolanie..., ktoré nebol povinný platiť...“*, pretože nie je sporné, že právny predchodca sťažovateľov súdny poplatok za odpor

proti platobnému rozkazu nezaplatil a sťažovatelia z tohto dôvodu nepriznanie jeho náhrady pri rozhodovaní o sume náhrady trov konania okresnému súdu ani nevytýkajú, táto zrejma nesprávnosť (resp. pochybenie) v kontexte ostatného pomerne rozsiahleho odôvodnenia uznesenia okresného súdu 2 sama osebe nijako nie je spôsobilá založiť porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

35. Ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu 2 aj vzhľadom na už citovanú judikatúru ústavného súdu nemožno z ústavnoprávneho hľadiska spochybňovať. Závery okresného súdu ústavný súd považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. V posudzovanom prípade preto vzhľadom na predmet uznesenia okresného súdu 2, ktorým bolo rozhodnuté o sume náhrady trov konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch uznesenia okresného súdu 2 rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

36. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu 2 ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti uviedli, nevyplýva žiadna možnosť ich porušenia, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

37. Pokiaľ totiž sťažovatelia porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu odvíjajú od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

38. Sťažovatelia zároveň v petite svojej ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd rozhodol aj o porušení čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu 2. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že čl. 1 ods. 1 ústavy je iba ústavným princípom t. j. jeho obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a nie je priamo aplikovateľný v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

39. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

40. Berúc do úvahy už uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

41. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľov formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie uznesenia okresného súdu 2 a vrátenie mu vecí na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia, ako aj rozhodnutie o náhrade trov tohto konania) nebolo potrebné rozhodnúť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu